

6 Livikorskanningar um løntakaran

Góð og dagførd hagtøl og upplýsing eru ein týðandi fortreyt, um vit skulu kenna korini hjá føroyskum løntakarum. Skulu vit betra um arbeiðs- og lønarkor, mugu vit vita, hvussu støðan hjá løntakarunum í veruleikanum er. Fakfeløgini og arbeiðsgevararnir eiga at standa fyri einum parti av hesum arbeiðinum. Men tað almenna og politiska skipanin hava ein týðandi leiklut. Partarnir á arbeiðsmarknaðinum eru farnir undir eitt útgreiningararbeiði um løn og arbeiðstíð, eins og ætlanir eru um at gera ein leist til eina felags almenna lønarskipan. Tað er gott, men harafturat er

avgerandi neyðugt, at serliga Hagstovan í samstarvi við partarnar á arbeiðsmarknaðinum áhaldandi savnar lyklahagtøl um arbeiðsmarknaðin og ger regluligar livikorskanningar, sum lýsa viðurskiftini hjá føroyskum løntakarunum.

Flokkarnir halda:

Sjálvstýri:

Eitt slíkt mál sum hetta er ein náttúrligur partur av arbeiðinum hjá Hagstovuni, og tað hevur týðning at Hagstovan er óheft av serstøkum áhugamálum.

Tjóðveldi:

Holl og áhaldandi dagførd vitan um arbeiðsmarknaðin og tey, ið har virka, er ein fortreyt fyri øllum betringum arbeiðstakarunum at frama.

Javnaðarflokkurin:

... politiska skipanin skal játta neyðuga peningin til at fáa haldgóða og dagførda upplýsing um arbeiðsmarknaðin og lívskorini hjá arbeiðstakarunum.

Framtakið:

Vit vita at alment arb pláss ikki eru serliga effektiv... Sannleikan eiga vit aldrin at verða bangin fyri.

Starvsmannafelagið heldur:

At politiska skipanin skal raðfesta og játta pening til at útvega og almannakunngera haldgóða og dagførda upplýsing um arbeiðsmarknað og lívskor hjá arbeiðstakarunum

Tekur flokkur tykkara undir við hesum?

Flokkur	Ja	Lutvíst	Nei
 Sambandsflokkurin	✓		
 Javnaðarflokkurin	✓		
 Sjálvstýri		✓	
 Tjóðveldi	✓		
 Framsókn		✓	
 Miðflokkurin		✓	
 Framtakið	✓		
 Fólkaflokkurin hevur ikki svarað			

Fortreyt fyri semju og framstigum

Uttan almenn hagtøl og greiningar av hesum hagtølunum er tað torført at vita, hvussu ein kann betra um lívskorini hjá fólki. Hvørjum hava fólk brúk fyri? Hvat er nóg gott? Hvat er týðningarmest? Á nógvum økjum í Føroyum vita vit hetta ikki, sum er, og tó at vit í nógvum førum hava tøluni, so tróta greiningar av hesum tølunum.

Vantandi hagtølini hava avbjóðingar við sær á fleiri økjum. Vantandi hagtøl kunnu gera tað torførari at semjast, tá ið um ræður samráðingar um lønar- og arbeiðskor. Uttan óheft hagtøl verður tað skjótt pástandur móti pástandi, har partarnir halda fast í hvør síni fatan av, hvussu støðan veruliga er. Framleiðir annar parturin hagtøl, er tað skjótt, at hin parturin kann pástanda, at tøluni eru sett upp fyri at geva øðrum partinum ein fyrimun, við tí úrsliti, at løntakarin er taparin.

Somuleiðis er tað torført bæði hjá fakfeløgum, arbeiðsgevarum og politisku skipanini at meta um, hvørji tiltøk tað er, sum ein skal seta í verk, um ein ikki hevur hagtøl. Uttan tøl verða tað tey, sum rópa harðast og duga best at koma fram við sínum sjónarhorni, ið seta dagsskránna. Men tá er torført at vita, um tey umboða ein størri bólk, ið hevur somu upplivingar og avbjóðingar. Tey, ið eru ringast fyri og hava mest brúk fyri at verða raðfest, hava vanliga minst yvirskot og tíð til at gera vart við, at tey hava brúk fyri betri lívskorum. Uttan greiningar og frágreiðingar er tað sera torført at komauttan um hesa avbjóðingina.

Harumframt er tað torført at meta um, í hvussu stóran mun tiltøk og semjur ávirka lønar-, arbeiðs- og lívskorini hjá fólki sum heild, um ein ikki hevur hagtøl. Ein kann røkka

semjum, ein kann seta tiltøk í verk, men ofta hava tey við sær avleiðingar, sum ein ikki hevði hugsað um, og aðrar tíðir hjálpa tey ikki, hjálpa ikki rætta bólkunum ella hjálpa ikki í nóg stóran mun. Hevur ein hagtølini, er hetta skjótt at fanga. Hevur ein tey ikki, so endar ein skjótt aftur í, at tað verður orð móti orði í eini ósemju.

Tí eru livikorskanningar ein fortreyt fyri semju og framstigum, eins og tær somuleiðis kunnu vera ein liður í at tryggja friðin á arbeiðsmarknaðinum. Alt annað líka er tað lættari at semjast, um partarnir eru samdir um, hvør avbjóðingin er.

Arbeiðið at fáa hesi tøluni til høldar eigur at verða gjørt í samstarvi við partarnar á arbeiðsmarknaðinum.